

Rebolusyonyong Pahayagan Pangmasa sa Panay

Tuig 44, Numero 4

Ispesyal nga Isyu

Nobyembre 2021

Kaupod Reynaldo “Ka Minoy” Bocala: Rebolusyonyong manunudlo sang pumuluyo

Lubos nga ginapasidunggan sang PKP kag bug-os nga rebolusyonyong kahublagan sa Panay si Kaupod Reynaldo “Ka Minoy/ Ka Hans/ Ka Bading” Bocala bilang rebolusyonyong baganihan kag manunudlo sang pumuluyong Panayanon nga iya gin-alagaran sa sulod sang singkwenta’y uno ka tuig. Wala sang pagpangduha-duha nga iya ginhalad ang bug-os nga kabuhi para ipakigbato kag dampigan ang kubos kag pigos nga pumuluyo. Tubtob san-o indi mapanas ang handurawan ni Ka Minoy nga nakatanum sa dughan sang kabukiran kag masa sa Panay bilang isa sa mga haligi sang rebolusyon sa isla.

Nabun-ag si Kaupod Reynaldo Bocala ukon Ka Hans, Ka Bading, kag Ka Minoy sang June 2, 1946 sa Brgy. Aranguel, President Roxas, Capiz. Siya ang subang sa apat ka mag-ulutod. Sa kaugalingon nga pagpanikasog kag bulig sang ginikanan, natapos niya ang iya pagtuon kag naggradwar bilang maestro sa Colegio dela Purisima Concepcion sa syudad sang Roxas, Capiz. Sa lamharon nga edad nga 19 siya nangin maestro kag nagtudlo sa lain-lain nga eswelahan sa Capiz sadto.

Si Ka Minoy, naghalin sa sahing manubo nga petiburges. isa siya sa mga ilisipon nga mga propesyonal nga nagpasakop

sa rebolusyonyong hublag sa kaumhan kag naghalad sang kinaadman kag pagkapamaton sa pag-alagad sa pumuluyo kag pagsulong sang rebolusyon.

Sang 1971, umpisa nga nakamuklat ang bataon nga Ka Minoy sang aktibo siya nga nagpasakop sa mga talakayan pangpolitika sa kubay sang mga manunudlo nga nangin dalan sa iya paghangup sa matuod-tuod nga kahimtangan sang katilingban Pilipino kag mga sandigan nga problema sang aton pungsod. Ini man ang panahon sang makasaysayan nga First Quarter Storm sa Manila nga nangin mitsa sang pag-ibwal sang pagbato sang pumuluyo batuk sa pasismo sang rehimeng US-Marcos. Nagpasakop si Ka Minoy sa hayag nga demokratiko nga organisasyon sang mga propesyonal sa Capiz, ang MASANG PROP (Makabayang Samahan ng mga Propesyonal). Masyado ka aktibo ang organisasyon nga madamo nga propesyonal ang naorganisa sa lain-lain nga banwa sang Capiz kag Roxas City. Sang Settembre 1972, sang ginhulog ni Marcos ang Martial Law kabahin sa ginpanglagas ang mga aktibista sang Masang Prop sang reaksyonyong Mayor sang Lutod-tutod. Napilitan si Ka Minoy kag iban pa nga aktibista nga magpanago apang padayon gihapon sa paghulag.

Tuig 1973 isa si Ka Minoy sa mga linibo nga pamatan-on nga propesyonal kag aktibista nga wala sang pagpang-alang-alang sa pagsabat sa panawagan sang Partido sa pagpultaym sa kaumhan. Bitbit ang prinsipyo sang pag-alagad sa pumuluyo, upod sang iban pa nga kaupod, ginsulay nila ang kabudlayan sang una nga pagpaninguha nga mapundar ang rebolusyonaryo nga base sa border sang probinsiya sang Aklan, Capiz, kag Iloilo sa Panay. Diri niya dugang ginpanday ang kaugalingon nga panindugan kag kalig-on sa tunga sang madamo nga nasumalang nga sakripisyo kag kabudlayan sa pagpundar sang rebolusyon halin sa halos wala. Diri niya man nakilala kag nangin tiayon si Ka Concha Araneta nga tagpamaba sang NDFP Panay sa diin nag-angkon sila sang apat ka anak.

Sa amo nga erya gintukod ni Ka Minoy upod si Tay Ed (Nonito Aguirre, Sr.) kag isa pa ka maestro ang rebolusyonaryo nga eskwelahan sang literasiya para sa mga kabataan sa palibot nga mga baryo. Tuyo sang pagtukod sang eskwelahan nga masabat ang gilayon nga kauhaw sang masa sa edukasyon nga ginpabay-an sang gubyrno. Diri siya nakilala bilang si Sir Hans sang mga masa labi na sang mga kabataan nga ila nangin estudyante. Madasig nga natudlo-an ang mga kabataan paano magbasa, magsulat, magkanta sang mga rebolusyonaryo nga kanta, kag binalaybay nga hasta subong madumduman pa sang mga nangin estudyante sang amo nga rebolusyonaryo nga eskwelahan. Gintudlo-an man sila paano magtinlo sang kalawasan, pagsinarayo kag sang kapalibutan. Pero wala

magdugay ang eskwelahan bangud sa nagbantog nga may gintukod nga eskwelahan ang NPA sa bukid. Ginreyd kag ginsunog ini sang Philippine Constabulary kag may ginpatay nga masa.

Daku ang nangin papel ni Ka Minoy sa pagtukod, pagpalapad kag pagkonsolida sang rebolusyonaryo nga base sa intermidya kag kabukiran sang Tapaz, Capiz. Isa siya sa mga yabi nga kadre nga namuno sa pagpukaw kag pag-organisa sang mga pungsudnon minorya nga Tumandok para pangapinan ang duta sang ila mga katigulangan. Nagresulta ini sa kadalag-an sang paghimakas sa duta sang pumuluyo nga Tumandok batuk sa pagpang-agaw sang 3rd Infantry Division sang Phil. Army.

Tuig 1982-87 sang ginsaylo kag gintalana nga sekretaryo sang Sur nga Prente si Ka Minoy. Sa sulod sang amo nga tinuig nangin katapo siya sang komite sa rehiyon kag komiteng tagpatuman (KT) sini. Sa iya panahon napauswag ang Sur nga prente nga may pinakamalapad nga baseng masa nga nagsakop sa 1st, 2nd kag 3rd district sang Iloilo kag pila ka banwa sa probinsiya sang Antique. Kag pinakadamo nga pultaym nga pwera sa kaumhan kag hangaway sa bug-os nga isla. Panahon man ini nga nagbaskug kag nagpanalasa ang sayup nga linya nga nagtuga sang kagumon kag kahalitan sa rebolusyonaryo nga kahublagan sa Panay kag bug-os nga pungsod.

Wala malipod kay Ka Minoy ang negatibo nga epekto sang sayup nga linya nga nagresulta sa pagkagagas sang baseng masa kag pagkupos sang pwera. Gani

sang ginlunsar ang Ikaduha nga Dungganan nga Kahublagan sa Pagpanadlong (IDKP) sa rehiyon, isa siya sa mabaskog nga nagtib-ong kag nagsakdag sini. Lakip na ang pagsuma sang 10 ka tuig nga inagihan sang Panay sang 1994.

Signipikante ang nangin kontribusyon ni Ka Minoy sa paghanas sang mga kadre, pagpataas sang ila pangpulitika nga kamuklatan kag edukasyon. Pagpakig-alyansa sa mga nahanunga nga pwera pati sa burukrasya. Isa man sa daku nga amot ni Ka Minoy ang pagpundar kag lubos nga pagtindog sang rehiyon sa pagpatuhaw sang resorsa . Iya ginpangunahan ang pagpaninguha sa pagpatuhaw sang resorsa para malampuwasan ang kakulangan hasta nakatindog ang Partido sa rehiyon sa pagsabat sang demanda sang kinahanglanon sang lain-lain nga organo kag nagasangkad nga mga hilikuton.

Makabig nga isa ka huwaran nga rebolusyonaryo si Ka Minoy. Indi malipatan sang kaupod kag masa ang iya pagkamasinadyahon kag pagkamalapit sa ila. Bisan sa tunga sang malawig kag mabudlay mga martsa masarangan pa niya nga pakadlawon ang mga kaupod sa pihak sang kakapoy. Madasig siya nga mahamut-an sang masa bangud sa iya kinaiya nga magpalapit kag magtuon upod sa ila. Maayo man siya nga manugbinalaybay kag manugtukod sang kanta. Isa diri ang kanta nga Istoryang Pangbanwahanon nga nangin popular sa kubay sang masa kag kaupod.

Ehemplo siya nga kadre nga may kalig-on sang panindugan, pagpangibabaw sang

kabudlayan kag sakripisyo kag ang lubos nga pagsalig sa rebolusyon kag sa partido. Halin sa pag-atubang sang hangkat sang daku nga mga kabudlayan kag sakripisyo, pagkadakup sang kaaway kag pagkabilanggo, balatian kag makapila ka bes nga nabutang sa ital-ital ang iya kabuhi mapagsik siya gihapon nga nagpanumbalik sa hilikuton. Wala sang kalingkang ang iya pagpalangga kag pagserbisyo sa masa.

Daku gid nga handum ni Ka Minoy nga makita ang kadalag-an sang rebolusyon sa palaabuton. Gani bisan tigulang na kag nagabalatian mapagsik siya gihapon nga nagapalibog kag nagatungod sang hilikuton sa pihak nga manugretiro na tani siya subong nga tuig. Mayo 28, 2021 sang patraidor nga ginpatay sang kaaway samtang nagapabulong si Ka Minoy upod ang iya katimbang nga kaupod nga si Ka Ramon sa sulod sang isa ka balay sa syudad sang Iloilo. Nagalaum ang kaaway nga sa iya pagkadula matigayon sini nga mapaluya kag mapapas ang rebolusyonaryo nga kahublagan sa Panay. Tigaylo dugang lang sini ginpadabdab ang determinasyon sang pumuluyo kag rebolusyonaryo nga kahublagan nga ipadayon ang pagbato batuk sa terorismo sang estado.

Nagakadapat lang nga himuon naton nga inspirasyon ang kabuhi kag inagihan ni Ka Minoy. Hatagan sang kabuhi ang iya mga gintudlo paagi sa labi nga kakahas kag kaukod sa pag-amot sang aton kusog, kinaalam kag kinaadman para sa rebolusyon kag matuod-tuod nga kahilwayan sang pumuluyo. **#DD**